

הנסיגה מסיני - מיגבלות ויתרונות

בתחילת

אופרה ורפידים, מצד אחד, ומרחבי הפריסה הפוטנציאליים ליים בסיני, מצד שני, יטילו מיגבלות חמורות על חיל האוויר, הן בטווח הזמן המידי והן בטווח הזמן הרחוק.

צימצום מרחב הפריסה

של חיל האוויר

בטווח הזמן המידי, עד שייבנו שדות-תעופה חדשים, שהבטיחו האמריקאים לבנות, יש למצוא אתרי פריסה אלטרנטיביים למטוסים המוצבים כיום באופרה וברפידים (זאת, כאמור, בהנחה שעציון ועיסם נשארים בידי ישראל). הפתרון המידי לבעיה זו הוא, כמובן, העברת המטוסים לשדות התעופה בתחומי הקריתירוק, וכן לשדות עיסם העציון. פתרון זה כרוך בכמה מיגבלות: ראשית, הוא גורם ל"עומס יתר" בכל אחד מן השדות שאליהם יועברו המטוסים. מאחר וכל שדה בנוי ומתחם להפעלת מספר נתון של מטוסים, הרי כל תוספת משמעותית של מטוסים מעבר למספר זה תפגע בכושר התיפקוד של השדה. לדוגמה: סביר, שבתנאים אלה, בגלל מיגבלות המסלולים, קצב הזנקת המטוסים יהיה איטי יותר מאשר בתנאים שבהם מוזנקים המטוסים ממספר גדול יותר של שדות תעופה. דוגמה נוספת: תתעוררה בעיית בהקשר למציאת שטחי בנייה למיתקני-חזוקה, מבני-מגן שבהם מאוחסנים המטוסים ומגורי הטייסים. תחום אחר שבו יש משמעות ל"עומס-יתר" של המטוסים הוא הבקרה והשליטה. יכולת הבקרה והשליטה תיפגע, עובדה שיש לה הן משמעות אופרטיבית והן משמעות בהקשר להיקף התאגות.

סיכון אחר המתחייב מהערכת המטוסים ליד שדות תעופה בתחומי הקריתירוק הוא הגדלת פגיעות חיל-האוויר לתקיפת פתע אווירית כוללת. ריכוז חיל-האוויר במספר קטן מאד של

כמתחייב מתוך דחיקת חיל-האוויר לתוך תחומי הקריתירוק — יפגע הן בתשתית האסטרטגית והן בנתוני הפתיחה האופרטיביים.

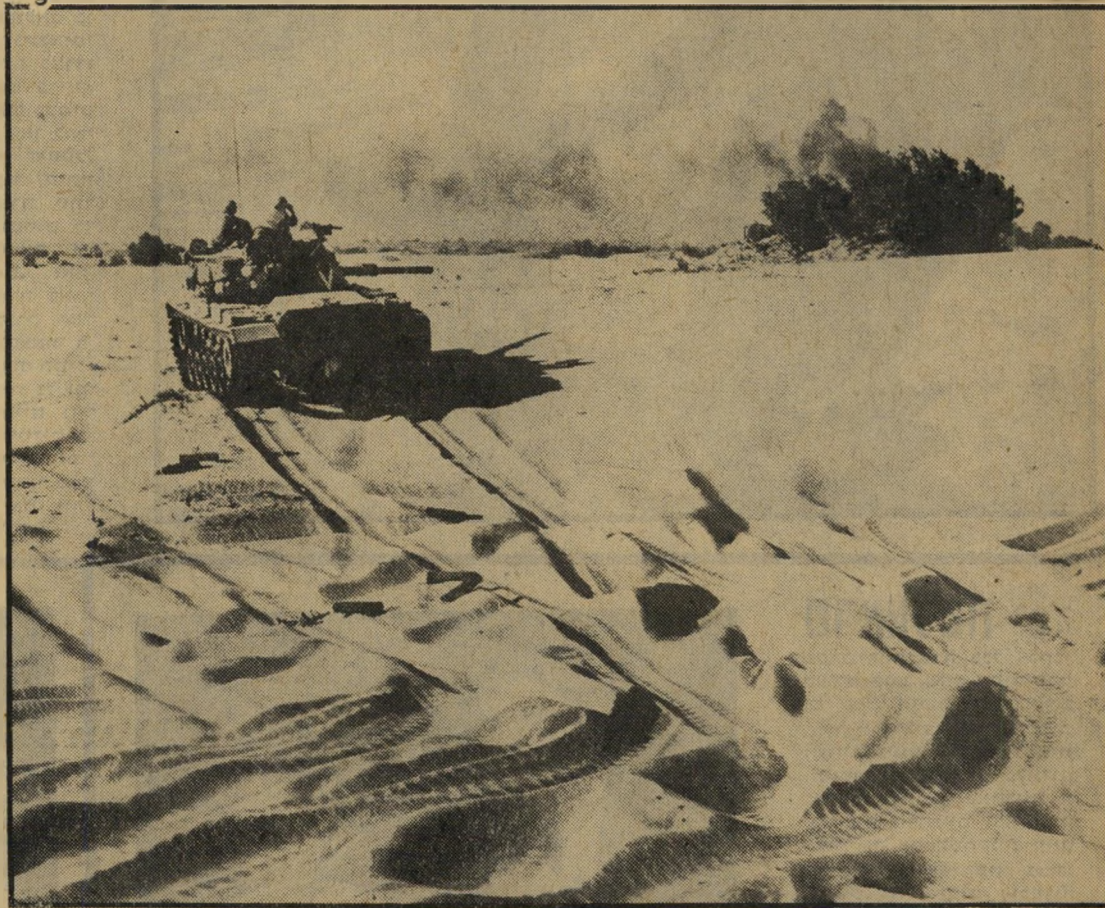
את "מעגל יעדי התקיפה" הערביים הפוטנציאליים, הן בעומק המצרי והן לאורך ים-סוף.

● **הרחקת חיל-האוויר הישראלי מאזורי הדב של מצרים תפגע במאזן ההפצה האסטרטגית, היינו: היא תקטין את כושר ההריגה של חיל-האוויר הישראלי כלפי שימוש מצרי בטיידי "סקאר" נגד ערי ישראל.**

● דחיקת חיל-האוויר הישראלי לתוך תחומי הקריתירוק

בסידרה של שלושה מאמרים, שפורטמו עד כה, ביקש הפרשן הצבאי שאבי חמיר לבחון את המשמעות הצבאית, האסטרטגית והאופרטיביות של הסכסוך עם מצרים, שחייב את צה"ל לסגת מסיני. המאמרים (הלקח שלא הופק, העולם הזה 2116; "מלכות פתאים בסיני", 2125; ו"סיני — האגרוף המיותר", 2130) נועדו לערער על האמונה הבסיסית של המוסד המדיני בישראל ושל מערכת הביטחון, כי נסיגת צה"ל מסיני — אפילו תוך פירוט — תרע באופן משמעותי את מצבה הצבאי של ישראל וכי פירושה פגיעה בנתוני-הפתיחה האסטרטגיים של צה"ל בכל מילחמה פוטנציאלית.

עתה, אחרי שהכנסת קיבלה "החלטה המסכימה את

חיל-השריון: סכנה של "חנק תשתית"

הירוק תצופף את הפעילות האווירית מעל שטח ישראל. ציפוף הפעילות האווירית ומיקודה מעל שטחי ארץ-ישראל המערבית בשעת מלחמה, יגרמו לקשיי בקרה ושליטה ועלולים לפגוע בעליונות ישראל בקרבות אוויר-אוויר. אובדן הבסיס הימי והבסיס האווירי באופרה ימנע מישראל לחסום את המבואות הדרומיים של מפרץ סואץ — וממילא את השייטת-ים ואף עצמה — בתגובה למצור ימי ערבי על ישראל ביסוסף.

● ייפגע מערך האיסוף המודיעיני בעיקבות אובדן בסיסי המודיעין בסיני, לפחות בטווח הזמן הקרוב.

● ייאבדו שטחי אימון לכוחות היבשה והאוויר, מטווחי-הפצה למטוסי חיל-האוויר ושדות ניסויים פוטנציאליים. לשטחים אלה אין תחליף הולם בתוך גבולות הקריתירוק.

● אם וכאשר יכנס המזרח-התיכון לעידן הגרעיני, הרי אובדן שטחי הפריסה בסיני יקטין את כושר השריון של מערך גרעיני ישראלי, וממילא את אפשרויותיה האובייקטיביות לזיווג פתח כושר "מכה שנייה".

נדון בכל אחת מן המיגבלות הללו. בחצי האי סיני פרוסים כיום ארבעה שדות-תעופה של חיל-האוויר: רפידים, אופרה, עיסם — בפיתחת רפיה, ועציון — בביקעת הירח, צפונית-מערבית לאילת. השדות אלה התשתית האווירית של חיל-האוויר. גם אם נניח כי שדה עיסם יהיה עציון יושאר בידי ישראל — אם במיגרת הסכם החכרה לטווח ארוך ואם במיגרת האם לחילופי שטחים — הרי אובדן בסיסי

הממשלה לחתום חוזה-שלום עם מצרים תוך התחייבות לנסיגה מסיני, מפרסט העולם הזה את המאמר הרביעי בסידרה, המיעד להציג את מאזן המיגבלות והיתרונות הצבאיים הכרוכים בנסיגה זו.

הנסיגה מסיני -

מיגבלות ויתרונות

● **מיגרת הצגת התזה המרכזית של כתובת אלו — היינו: כי הערכות צה"ל לאורך הקריתירוק ומאחרי סניי-מפרו עדיפה על הערכות הנוכחית בסיני — תוצגו עד כה היתרונות הכרוכים בהערכות לאורך הקריתירוק, וכן הסיכונים שמהם נימנע צה"ל על-ידי השתחרותו ממלכות-הפתאים של היערכותו הנוכחית בסיני.**

חובת התגונות כלפי סיונים מנוגדים, מחד, והצורך להעריך את בעיית הנסיגה מסיני בפרספקטיבה כוללת, מאידך, מחייבים להציג גם את המיגבלות והסיכונים הכרוכים בנסיגה מסיני. כתבה זו מוקדשת גם להארת ההיבטים ה"שלייליים" של נסיגת צה"ל מסיני, והיא מתמקדת במיגבלות ובסיכונים הבאים:

● אובדן סיני יטיל מיגבלות חמורות על אפשרויות הפריסה של בסיסים אלטרנטיביים לבסיסי חיל-האוויר הנוכחיים בסיני. צימצום מרחבי הפריסה הפוטנציאליים —

פריסת חיל-האוויר בקריתירוק חגדיל את טווח ההתרעה שלו

שדות תעופה ועל פני מרחב טריטוריאלי מצומצם, יגדיל את פגיעותו ל"מיתקפת קירקוע", וזאת מכמה בחינות: ראשית, מאחר ומספר שדות-התעופה קטן, הרי שהערבים יוכלו לרכז וקהפנות עוצמה יותר גדולה כלפי כל שדה תעופה בשלעצמה. שנית, "הנחת הרבה ביד ציפוף בסל אחר", היינו: הצבת מיספר גדול של מטוסים בכל שדה פוגעת בעיקרון "פיזור הסיני כו", ובהכרח מגדילה את פגיעותו של חיל-האוויר. שלישית, המוספר הקטן של שדות תעופה, שיהיו יעדי-תקיפה למיתקפה ערבית כוללת, יגדיל את סיכוויו של מאמץ ערבי מזור לב לתקיפה כוללת ובריומנית של כל השדות, שכן המוספר הקטן של השדות מקל על בעיית התיאום בין הכוחות התוקפים, בעייה שהיא קריטית במיבצע מעין זה.

רביעית, והחשוב מכל, הצימצום הדרסטי במרחב הפריסה של חיל-האוויר מגדיל את סיכוויה של "מיתקפת קירקוע", ויכן אובדן אלמנט העומק, שבנסיבות מסוימות עלול להיות גורם ההתרחקות האחרון היחיד. לאמור: גם אם לא יועברו מטוסים מן השדות המפוזרים לשדות בתחומי הקריתירוק, כך שהמיגבלות והסיכונים הגלויים לתופעות של "עומס-יתר" ושל הקטנת מספר השדות יתבטלו כלייל, הרי עדיין תעמוד בתוקפה הקביעה, כי עצם ההצטמקות הדרסטית של מרחב הפריסה הטריטוריאלי ותגדיל את פגיעותו של חיל-האוויר ל"מיתקפת קירקוע". שכן, בעקרון, ככל שטח המרחב הטריטוריאלי עליו פרוס חיל-האוויר כלשהו, כן גדלה פגיעותו למיתקפה כו. מאחר שמתוך הדברים שנאמרו עד כה עלול להשתמע כי נסיגת צה"ל מסיני תפסח את אפשרות "קירקוע" של חיל-האוויר לנתון יסוד מוצק של המציאות הביטחונית יותר כוללת: ראשית, עומק החתעה טריטוריאלי ומספר השדות בהם פרוס חיל-האוויר כלשהו אינם הפרמטרים היחידים הקובעים את שרירותו בפני "מיתקפת קירקוע". מערך ההגנה מפני תקיפת כאלה מורכב ביותר, וכולל בין היתר, את האלמנטים הבאים:

- מודיעין אסטרטגי, המספק הערכות על סבירותן של פעולות-איבה ביכלל, ושל מיתקפות קירקוע בפרט, הערכות הקובעות ישיחות את רמת הכוננות של שאר מרכיבי מערך ההגנה.
- מערך ההתרחשה, הכולל מטוסי התרחשה, תחנות מכ"מ קרקעיות וצופי-אוויר.
- מטוסים המפטרלים דרך-קבע במרחב האווירי, אם